

ABONAMENT:
 pentru
 Austro-Ungaria:
 Pe an cor. 5.—
 Pe 1/2 an c. 2.50
 pentru
 România și Străinătate
 Pe an cor. 10.—
 — Un nr. 10 Bil. —

OLTEANUL

INSERTIUNI:
 se primesc cu
 prețuri reduse.
 —
 Scrisori nefran-
 cate se refuză.
 —
 Manuscripte nu
 se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele l. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat.

Apare în fie-care Joi seara, sub
 direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:
 Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele l. Peia).
 — Vis-à-vis de Magistrat. —

Episcopul Caransebeșului: Dr. ELIE MIRON CRISTEA.

După o lungă vreme de sbuciumări sufletești, după o dureroasă înfrângere a două alegeri de episcop, și după o tulbare aproape generală a păcii din o diecesă tineră și prea puțin încheată pentru a putea întâmpina atâtea lovituri crunte alegerea a treia, după un restimp iarăși de așteptare, ce era în stare să distrage și cel mai gingaș firicel al nădăjduirii, a aflat în sfârșit aprobarea prea înaltă, și **astăzi putem felicita cu toții pe noul mire al diecezei Caransebeșului, pe P. S. S. Dr. Miron Elie Cristea,**

Bărbat în floarea vieții, noul episcop, va avea negreșit să îndeplinească o muncă uriașă spre restabilirea bunei ordine, a păcii și mai pre sus de toate, spre răsădirea în sufletele atât de sbuciumate, a iubirei creștinești, a iubirii frățești și a iubirei de neam și lege.

Caransebeșul, care atâtea vești rele ne-a trimis în vremea din urmă, acel Caransebeș, care a fost odată un cuib de vieață românească, va trebui să fie și în viitor un puternic bastion

de apărare al culturii și înaintării noastre, o miezuină împotrivoare celor de altă limbă și lege. Și nu credem, că ne amăgim în așteptările noastre, când un mire arăt de tinar, vânjos și mândru, ales a fost, ca prin puterea cârjei sale vlădicești să pună graniță tuturor pornirilor răutăcioase și viclene, ce țintesc spre slăbirea, ruina, ba chiar nimicirea acestui neam. La Caransebeș, mai mult ca ori unde avem lipsa de un vlădică vrednic, care, credem, în persoana atât de mult promițătoare a Cuvioșiei Sale protosincelului dela Sibiu Dr. E. Miron Cristea, s'a și aflat.

Dorim noului episcop mulți ani și rugăm pe bunul Dumnezeu să asculte ruga credincioșilor, cari de mult, de mult așteaptă o zi sfântă cu soare, sărbătoarea mare a unui neam întreg!

* * *

Dr. E. Miron Cristea s'a născut în anul 1868 în Toplița română. Băiat de țaran, sânguincios, după absolvirea liceului din Năsăud, a trecut la Sibiu, unde a studiat teologia. Ca teolog absolut a funcționat ca învăță-

tor și director școlar la școala din Orăștie. În anul 1891 a fost trimis de mitropolitul de pe atunci Miron la Budapesta, unde a studiat filosofia. În anul 1895, a luat doctoratul cu scrierea sa „Viața și scrierile lui Eminescu”. După isprăvirea studiilor, mitropolitul Miron i-a încredințat oficiul de secretar konzistorial. Dela 1898 până la 1900 a fost redactor respunzător la „Telegraful Român” din Sibiu. În 1901 s'a călugărit în mănăstirea Hodoș-Bodrog. La zidirea mândrei catedrale metropolitane încă și-a avut partea sa însemnată. Ca răsplată a meritelor sale pe terenul bisericesc și cultural, la 1908 a fost hirotozit întru protosincel.

Cea mai de valoare lucrare a sa este: „Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene” (1905).

Mai are apoi și alte scrieri mai mărunte, dintre cari și niște cuvântări și predici ocazionale.

Alegerea sa de episcop, săvârșită în 4 Decembrie n. 1909, a aflat cel mai viu și mai mulțumitor răsunset în toate inimile românești. A. D.

Traiful nostru la orașe.

III.

(†) Chestia celor 2 biblioteci, ce ar trebui înființate prin toate orașele noastre, nu este tocmai așa de grea, precum și-ar închipui-o unii. Știm, că aproape în toate orașele, unde sunt frați de ai noștri, până și în satele mai fruntașe, oamenii de bine au pus bază așa numitelor »casine«, localurile de întruire, unde, pe lângă alte

lucruri de petrecere, să mai pot ceti și ziarele mai de seamă, ba chiar și reviste literare, sociale și economice. Și este rar orașelul, ori comuna fruntașe unde nu este casină. Cu toată, cu durere trebuie să spunem, că cunoaștem și români de aceia, cari sunt membrii la instituțiuni streine, iar la cele românești nu. Ce să zicem însă de acei români, cari, cu toată ar putea să înființeze o casină românească în orașelul, ori în comuna fruntașă unde să află, primesc mai bucuros să fie membrii unei casine streine, care nu numai că nu propagă cultura românească, ci este dușmană pe față

a ei?!.. Ziare, de vei afla și românești, acele sunt numai de formă, având în vedere și aceea, că membrii români sunt în mare majoritate! Într'o astfel de clușcă își petrec românii noștri după-amezile întregi și serile lungi de iarnă, de-arândul, și s'ar zice, că mulți dintre ei ar fi însuflețiți pentru... da, pentru parale, căci grijile despre lucruri de ordin mai înalt le-au lăpădat dela ei, cu intrarea în — clușcă!

Deviza să ne fie: **să înființăm în tot locul, unde să poate, casină românească!** Făcându-se aceasta, s'a făcut și un pas spre progres. Căci prin convenirea la olaltă a intelectu-

alilor, prin schimbarea de idei și prin cetirea multor lucruri folositoare, într'o casină bună, să poate închiega cu vremea o mai strânsă legătură socială și între puținii români pripășiți pela orașe.

Să revenim iarăși la bibliotecă. Pe lângă toată casina s'ar putea pune bază și unei biblioteci modeste. S'au și făcut și până acuma prin unele locuri, începuturi de laudă în privința asta. parte din averea casinei, parte prin dăruiri binevoitoare de cărți bune, din cei mai moderni scriitori, s'ar ajunge cu vremea, ca în toate orașele să'și aibă intelectualii biblioteca lor proprie, care ar însemna mult, foarte mult în viața noastră românească, și ar ajuta mult la dezvoltarea culturii noastre naționale.

Știm și aceea, că meseriașii noștri, aproape în toate orașele încep a da semne de viață. Unii își au chiar reuniunea lor proprie, alții sunt pe cale de-a o înființa, iar ceilalți, cari până acuma au stat nepăsători, ar trebui, ca de aici în colo să se pună pe lucru, ca astfel să putem zice, că nu este oraș unde meseriașii noștri, fiind în număr mare, să nu'și aibă reuniunea lor. Căci numai cine urmărește cu viu interes mișcarea și progresul, ce'l desvoaltă diferitele »Reuniuni de meseriași români« de prin orașe, numai acela poate să judece micimea și ticăloșia sufletelor acelora, cari cu toate că ar putea, nu'și dau sprijinul binevoitor pentru înființarea acestor feluri de reuniuni, atât de mult cum-

pănitore și hotărâtoare la înălțarea culturală și socială a neamului nostru!

Înființate fiind prin toate orașele, pe unde sunt frați de ai noștri mult așteptatele reuniuni de meseriași, **să se purcedă și la înființarea unei biblioteci a meseriașilor**, care încă este neapărat de lipsă în ziua de astăzi. În sânul acestor societăți, precum și la roadele acestor biblioteci, ar trebui să se chieime și puținii țărani români, rătăcitor pe la orașe și, cari, aproape toți să deosebesc prin simțăminte curate, inimi deschise și minte lămurită. Și-ar fi și pagubă, ca aceasta țărănișă să nu afle în vr'un mod, sau formă cătuși de puțină ocrotire!

În chipul asta s'ar putea pune bază celor două feluri de biblioteci, cari ar fi menite să dea o nouă direcție traiului nostru dela orașe!

Prin aceea, că noi facem numai istoricul unor instituțiuni de-ale noastre, cari ani de-arândul n'au lucrat, ori dat din când în când semne de viață, de le-ar chieima pe acelea instituțiuni chiar »Progres«, ori de-ar serba nu unul, ci zece jubilee de ființă, totuși, nu putem să ajungem decât la — regres!...

Și tocmai pentru aceea să arătăm mai mult spor și mai puțină — vorbărie seacă, ce par'e-ar voi să cerșească lauda nevrednică!...

Nu putem sfârși acest șir de gândiri, fără a nu privi puțin traiul însuși dela orașe.

La orașe, după cum știm, avem

intelectuali (domni cu și fără slujbe) mai puțini, negustori și tot felul de meseriași în creștere și pe alocurea într'o stare înfloritoare, în urmă țărani, dintre cari unii lucră moșiile din jurul orașelor, cari de regulă sunt averi profesti, bunuri a unor proprietari străini instăriți, ori sunt chiar erariale. Alții, își găsesc de lucru prin orașe, ca zileri și iarăși alții sunt simpli servitori. Toți la olaltă ne dau populația românească din oraș. Și de multeori numărul acestei populații este de tot mare, numai cât, din lipsa de ținare la olaltă, din puțină atingere, ce este între diferitele clase de oameni, din neînțelegere, ce stăpânește clasa inteligentă și în sfârșit din traiul neromânesc, ce prin unele orașe cu toții, fără deschilinire îl trăesc, acest număr, însemnat de altcum, să pierde în valurile amenințătoare, — cari stau aproape cu totul să înghită pe cei slabi de suflet și nevoiași — a orașelor!...

Așa putem numai înțelege, cum noi, cari prin cele mai multe orașe ale Ardealului, suntem băștinași și numărăm o însemnată mulțime, tot mai mult și mai mult am fost dați îndărăt dela toate și astăzi ne-am trezit numai, că glasului nostru nu i să mai dă ascultare, nici acolo, unde noi avem majoritatea, ba ce e mai mult, nu se ține nici cea mai mică socoteală de îndreptățitele noastre cereri, iar noi, nu mai suntem băgați în seamă sub nici un fel de împrejurări.

Asta ne doare atât de mult, când

Sărmanul Fekete Jóska. *)

I.

Se născusă undeva într'un sat din fundul Bihorului. Tată-său fusese popă românesc în sat, iar preoteasa, mă-sa, era unguroaică după mamă. Familia popii era în mică aceea ce era satul în mare: un amalgam etnic pe Români și Maghiari. Românii, o insulă extremă ruptă din masa compactă și conștientă a românismului de către ost, iar Maghiarii, o avangardă tare și conștientă de sine din masa enormă de către apus, care-i atrăgea și legea cu puteri titanice. Satul întreg era pentru Români un post pierdut, cuprins de maghiarizare. Familia popii era numai o zală în acest lanț al evoluțiunii naturale în viața popoarelor.

Preoteasa corcitură, mai mult unguroaică, satul în majoritate unguresc, stăpânirea ungurească, în jur tot orizontul unguresc: popa, ce putea el face, om singur, neajutorat, sărac și slab de înger? În casa

*) Din broșura „Clipse de Repaus“ de Sorcovă — Brașov.

lui să vorbească ungurește. Băiatul a intrat după un curs de 2 ani din sat, în o școală ungurească la oraș și când sfârși cele 4 clase gimnaziale știa ungurește ca ori-care coleg nngur. Româneasca o uitase de jumătate și intru-cât o mai știa, o vorbea în dialectul local țărănesc incolar, sărac, ca limba unor oameni fără căpătăiu, răsleți, uitați de Dumnezeu și de-ai lor.

Nu sfârșise bine clasa a IV-a gimnazială și tată-so muri de lungoare. Măsa biată văduvită fără vreme, necăjită și fără ajutor îl băgă scriitor la notarul din sat, ca să se ajute după el cu cei 15 zloți pe lună, leafa lui de scriitor. De-aci ajunse, nu mai știu cum, diurnist în Orade la comitat, apoi la judecătorie. Mă-sa muri în 1873 de holeră, iar ministrul de justiție îl numi la 1874 cancelist cu leafă de 600 fl. pe an la judecătoria din Kecskemét, la mijloc între Tisă și Dunăre, în inima maghiarimii.

Fekete Jóska, așa-l chieima, era Ungur ca toți Ungurii, frate de cruce cu ei, care-l îndumnezăea pe Kossuth și-și strângea capul în palme la chief.

Cui să-i treacă prin gând, că în vinele acestui om circulă sânge de valah?

Să stinse în el și puținica amintire de originea românească, ce o fi mai avut. Și ca s'o spun verde, îi părea bine, că nu are nimeni habar de originea lui străină. Și-apoi la Kecskemét, unde toată lumea este etni-

cește identică, nu se ocupă nimenea cu originea sau cu naționalitatea cuiva. Neesistând alții decât Maghiari, lipsia în mod firesc și ura și intoleranța către alte neamuri. Dacă n'ai pe cine injura, — te lași de injurături. Socoteala gata.

Astfel Fekete Jóska, om chefliu, cu glas frumos și prietinos de fire, petrecu zile și nopți albe la Kecskemét, încât toți îl aveau drag, mai cu seamă pentru manierele lui adevărat ungurești.

După un an și câteva luni, în toamna anului 1875, Tisza Kálmán, noul ministru president al Ungariei întreprinde cunoscuta lui vânătoare după mulțimea funcționarilor români, aplicați la judecătoriile din Ardeal și în scurt timp se împopulează tribunalele și judecătoriile de cerc din Ungaria proprie cu zeci și sute de judecători români, aduși din Ardeal, în locul cărora stăpânirea trimite și numește tot funcționari maghiar din Ungaria proprie, oameni, cari numai din veste și poveste știau, că există în țeara aceasta și alte neamuri, afară de confracții dintre Tisza și Dunăre. Cât pentru limba acestora? . . . Să îngrijise de talmaci!

În urma acestui sistem, care aruncase în exil formal sute de familii românești, ajunseră la Kecskemét »transferați« (cum să zice în dialectul românesc al bieților funcționari români) doi Români. ambii judecători, unul din Blaj, altul dela Sibiu.

privim, certurile, neînțelegerile și dușmăniile nesfârșite dintre frații de-ace-laș sânge, limbă și lege, atunci, când cu toții, mai mult, ca ori când, ar trebui să punem umăr la umăr și să **dovedim la lume, că și noi suntem pe-aicia și vom fi și de aici încolo, cu toată supărarea celor ce ne 'ndrăgesc atât de mult!**...

Act de recunoștință.

(Bustul lui Nicolae Cristea).

Convenirea noastră socială din 13 Martie c., ce a fost împreună cu cântări, teatru, tablouri vii și joc și din al cărei venit curat o parte s'a designat pentru acoperirea cheltuielilor de procurare a unui bust al nemuritorului Intemeietor al Reuniunii noastre, de pie memorie Nicolae Cristea, a adăus o nouă verigă la lanțul moralului și avutului nostru. Pe când aducem prinusul recunoștinței noastre tuturor acelor, cari au contribuit la buna reușită a convenirii noastre, exprimăm totodată mulțumirile noastre dăruitorilor lor respective suprasolvenților, cari au fost următorii:

P. C. Sa V. Mangra, vicari episcop. (Oradea mare), I. G. Bibicescu (București), I. dr. Preda, adv. Dr. G. Măcelar, adv. și soția Agnes n. Cristea, Dr. N. Schiau, adv. și soția Elvira n. Cristea (Mercurea), câte 10 cor.; Dr. Nicolae Iltu, medic, 6 cor.; Dr. Nicolae Oncu, adv. dep. dietal (Arad), Dr. Ilie Iancu, medic (Sibiu), Dr. Lucian Borcia, adv., câte 5 cor.; Ioachim Munteanu, protp. (Agnita), Sim. Simonetti, pantofar (Săliște), Aleman, forestier sup. (Bosnia), câte 3 c.; Dr. I. M. Cristea, ases. cons., Dem. Câmpian, archiv. cons.; Gerasim Sârbu, prot. (Belinț), Dem. Cunțan, prof. sem., P. Muntean, c. și r. colon. penz., Dr. N. Bălan, prof. sem., Dr. T. Bredicianu, secret. „Albina“, dna. Minerva Dr. Brote, P. Tincu, funcț. la „Albina“, D. Stoica, red. „Foaia pop.“, Vic. Păcală, prof. sem., I. Socia, re-

Fekete Jóska ajunse ca ajutor de cancelarie la Nicolae Burza, judele român venit dela Sibiu, care avea toate calitățile unui bun funcționar; îi lipsia numai una: nu prea știa ungurește.

Fekete Jóska ajunsese într-o situație dificilă. Îl părăsi voia bună și de pe creștele frunții sale să vedea, că s'a tulburat sufletul lui.

Dela început își pusese de gând, să nu tradeze secretul originii sale. O fi fost Român tată-său, n'o fi fost, vorba e, că el nu mai era Român.

Cu toate aceste chestiunea era mai grea de cum i-se păruse. La dracu! Judele acesta valach Burza, nu era de talia celorlalți. Era mai afabil, mai politicoș, mai amical atâta cu impiegații, cât și cu oamenii ce veniau la el să și caute dreptate. Apoi nu era gălăgios de fire, nu avea acces nici de mânie, nici de bucurie. Era serios, cumpătat și îi vedea în fața lui brună expresia resignată a unei lente dureri sufletești, — pe care-ți părea, că nu o putea înțelege umea aceasta streină, în care a ajuns.

Fekete Jóska din îmbumbat și oficios ce fusese, începu să-l prindă drag pe noul său șef. Și în același timp niște accente uitate, curioase, streine începură să ridice în internul său, dintâiu în mod sporadic și timid, și în urmă tot mai des și mai pronunțat,

vizor r., Victor Fineu, contr. cons. Liviu Brote, restaurator, Cons. Herța, dir. de bancă, (Săliște) și N. N., Dr. Liviu de Lemeny, adv., Tași Boiu, funcț. la fil. „Albina“ (Brașov) câte 2 cor.; I. Petrașcu, croitor. Spornic, privat., Candid Popa, inv., Tim. Popovici, prof. sem., Feier Aron, cursor la „Albina“, dșoara Mariți Cunțanu, A. Lupescu, oficial sup. mil., Costi Popp, funcț. al „Albina“, locot. Schiau, Platoș, par. (Turdișor), O. Steflea, v. not. comitat., Radu P. Barcianu, libr., Dr. Z. Gheaja, cand. de adv., Nic. Bratu, propr. „Foaiei pop.“, Sim. Săcărea, par. (Șibot), Dr. Tr. Suci, prof. (Brad), Nicolae Hențu, not. pens. (Săliște) câte 1 cor.; I. Precup contabil, 60 bani și L. Banciu, 40 bani. Cu pălăria „Dzeu vede“, purtată de subscrisul prezident dela om la om s'a adunat cor. 27.89 adause la fondul „Andeu bar. de Șaguna“ pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor.

Din venitul curat am transpus la „fondul jubilar Nic. Cristea“, pentru bustul Nicolae Cristea, 200 cor.; la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare cor. 50 și la fondul steagului cor. 19.29.

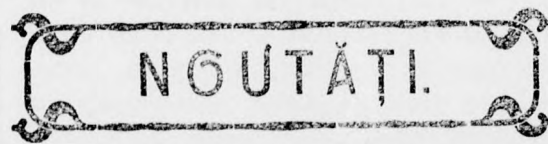
Sibiu, 13 Aprilie n. 1910.

Comitetul „Reuniunea sodailor rom.

din Sibiu“.

Vic. Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

— **Rugare către cei buni.** Rugăm pe iubiții noștri cetitori, cari sunt în rezonanță cu prețul abonamentului, că — după cum noi ne aducem aminte de dumnealor în toată săptămâna — așa și dășii încă să nu ne dea uitării și să și aducă aminte de noi, dacă nu numai odată, fie batăr și de două ori în an,

Ere evident că șeful său, bunătatea aceasta de om, suferă, că suferința lui este pricinuită de străinătatea, în care a ajuns. L-au smuls cu forța din sinul neamurilor sale, din pământul său natal. L-au aruncat între streini.... De ce?... Evident, numai pentru-că era Român.

Nedreptatea aceasta îl revolta pe Fekete. Bine, Românii nu-s oameni ca alții nu-s și ei cetățeni ai acestui stat?... În sfârșit, dacă odată relațiile sunt de așa, n'au decât să se dea și ei după păr, — se întorcea iarăși Fekete în gândul său. Dacă faptul că-s Români, este un isvor de năcazuri pentru ei, proști sunt că nu le leapădă... Uite, ca Maghiari le-ar merge de minune... O singură viață are omul numai. — prost e, care nu și-o întocmește cum e mai bine, mai cu seamă când depinde numai dela el singur... Judele Burza însă nu vrea... el ține prostește la Valachii săi... Prostește?... Hm... Și feketete se întorcea iarăși. Bine, Bine, dar dacă omul a crescut numai între Români, dacă părinții și frații săi sunt Români, dacă nici nu știe ungurește, cum dracu, s'ar putea să nu fiină la neamul său... Și apoi se alege, cine poate să infrunte o putere așa de mare ca puterea statului, fără să se dea după păr... Așa ceva reclamă curagiu, tărie de caracter abnegațiune, lăpădare de sine și mult altruism.... Pentru contrariul e capabil ori-

și mai cu seamă acum când le trimitem, acest Nr. **Redacția.**

— **Personal.** Preacuvioșia Sa părintele Arhimandrit **Dr. Miron E. Cristea** a plecat Marți, d. ameaz la Viena, unde Joi, la oarele 10 să puie jurământul de fidelitate în mâinile Măiestății Sale, ca episcop al es și întărit al diecezei Caransebeș.

— **Hirotenire.** În 17 l. c. Duminecă, la începutul sfinteii liturgii, părintele Protosingel **Dr. Miron E. Cristea**, episcopul Caransebeșului, a fost înaintat din partea înalt-preasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu la rangul de Arhimandrit. Preacuvioșia Sa a celebrat apoi sfânta liturgie, asistat de dnii protopresbiteri Ioan Droc și Dr. Ioan Stroia, și de diaconul Dr. Vasile Stan, profesor seminarial.

— **Înaintare.** Monitorul oficial publică promoția graduală a Reverendissimilor Dni canonici: **Dr. Victor Szmigelski** a fost înaintat la rangul de canonic custode, **Dr. Isidor Marcu**, la rangul de canonic școlar. **Ștefan Pop**, la rangul de canonic cancelar.

— **Dr. Vasile Suci**, profesor de teologie în Blaj, dinstinsul fiu al țarei Oitului, a fost promovat la rangul de canonic. Felicitările noastre!!!

— **Alegere de capelan.** Dum. s'a făcut alegerea de capelan cu drept de succesiune în parochia din Brașvul-vechiu, întrunind toate voturile d-l Petru **Debu**, cand. de preot. Sinodul electoral a fost condus de d-l protoprebiter Vasile Voina.

— **Un mecenate.** Citim în „Progresul“ din Oravița: „La Biserica-Albă a încetat din viață filantropul Ioan Perianu, care neavând copii, după ce a dăruit cât a dăruit și neamurilor, și-a testat întreaga sa avere, ce se cifrează cu cor. 100,000, bisericii gr. or. rom. din localitate, care la rândul ei îl va pomeni din neam, în neam ca pe un binefăcător, care și-a iubit neamul și legea. Odihnească în pace!“

ce porc de căne... căci ca individ n'uma câștiga poate.

Și Fekete Jóska începu să simță un fel de genă în fața acestui om distins. Îi venia greu încă să-i spună, că și el e Român, — dar îi era rușine să-i spună, că e Maghiar.

Intre astfel de gânduri se frământa sufletul ficiorului de popă românesc și cu cât săptămânile și lunile treceau, cu atât mai mult se desmorțea conștiința latentă românească din el... Mai cu seamă îl emoționa mult, când avu prilej să asculte o conversație românească între cei doi judecători români, — cari vorbeau atât de ales, atât de cu totul mai frumos ca oamenii din satul lui... Evident, că esistă în țeara aceasta altfel de români; nu-s toți ca acasă în sat la el... Constatarea aceasta îl umplu cu o adevărată fericire. Parcă a scăpat de o poi vară grea ce-l apăsa neîncetat. Începea să-i pară bine, că și el e de origine comună cu oamenii aceștia! —

Într'una din zilele lui Ianuarie a anului 1876 Fekete Jóska nu s'a mai putut răbda și când intra în birou, îl saluta pe șeful său cu cuvintele:

— Bună ghimineață, domnu biró!

Judele Burza se uita la el cu mirare și cu surprindere și-i răspunse tot românește. Ear Fekete îi spuse cu românească lui ruptă și stricată, că și el e Român.

Bancă românească în Gherla. La 31 Martie n. s'a ținut adunarea generală de constituire a băncii „Concordia” din Gherla. Adunarea generală la care s'au prezentat aproape toți membrii a fost, prezidată de canonicul Ioan Georgiu, prepozit capitular. S'a constatat că acțiunile subscrise se ridică la suma de 238000 coroane, așadară cu 38 cor. mai mult de cât capitalul social statorit și au fost siliți astfel să reducă acțiunile unor membrii.

Sa ales apoi direcțiunea și comitetul de revizuire. În direcțiune-au fost aleși: Președinte dl Ioan Georgiu, prepozit, — substituit dl Ioan Ivașcu, iar membrii în direcțiune dnii George Pop de Băsești. Dr. A. Domide, Dr. Alex. Gheție, Vasile Pordea, Ioan Ciocan, Petru Chereșteș și Dr. Vasile Ramouczai.

De președinte al comitetului de revizuire a fost ales Grigorie Pap.

Biroul băncii s'a format astfel: director exec. Teodor Morariu, — jurisconsult; Dr. I. Pordea adv. în Cluj, casar: Matei Pop, — contabil: Iosif Albon.

— **Convocare.** Despărțământul „Fogaras” (Făgăraș) al reuniunii învățătorilor din Archidieceza gr. cat de Gyulafehérvár-Fogaras (Alba-Iulia și Făgăraș) conform §-ului 21 din statute își va ține adunarea de primăvară Duminică la 8 Maiu st. n. a. c. în comuna Köhalm (Cohalm), la care avem onoare a invita P. T. membrii, precum și pe toți binevoitorii învățământului popular. — Program: 1. Participarea la serviciul divin, oficiat în biserica gr. cat la oarele 8 dimineața. 2. Azistarea la examenul ce să va ține cu elevii școlii locale. 3. Deschiderea ședinței și cetirea apelului nominal. 4. Alegerea comisiunilor: a) pentru apărarea examenului, b) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membrii. 5. Dizertație economică prelucrată de Ioan Cocișiu. 6. Dizertație pedagogică cu titlul: Educația morală cetit de inv. I. Stroia. 7. Chestia înființării orfelinului pentru copii de in-

vațător. 8. Cetirea procesului verbal luat în adunarea de toamnă. 9. Raportul comisiunilor esmise sub pct. 4. 10. Eventuale propuneri. 11. Defigerea locului pentru adunarea viitoare. 12. Alegerea alor doi membrii verificali și închiderea ședinței. Văd, la 20 April st. n. 1910. Biroul despărțământului: Octavian Popp, președinte. Ioan Cocișiu notar.

— **La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu”** pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni*, au mai dăruit: Dr. C. Iancu, adv. (Arad), 2 cor.; Emil Vințeler, funcț. la „Albina” și soția sa Valeria n. Sângeorzan, 1 cor. Aurel Pop funcț. la „Albina”, 40 bani; Stefan Doichiță, sod. frizer, 20 bani; George Velțan, funcț. la „Albina”, 40 bani; Dr. G. Dulbeș, adv. (Hunedoara) cor. 250; V. C. Osvadă, dir. (Hunedoara) 40 bani; Dr. I. Olteanu, adv. (M. Ludaș), 1 cor.; Dr. Pățecanu, adv. (Turda) 2 cor. și Dr. Iustin Marșău, adv. (Arad). 3 cor.

— **La fondul expoziției jubilar** al „Reuniunii meseriașilor sibieni”, au mai dăruit: profesorul Gavriil Precup, totodată președinte al asociației meseriașilor din Blaj, primind diploma de membru onorar al Reun. mes. sibieni, 10 cor.; R.P. B. 20 bani; Nicolae Florea, paroh (Rișca), soția sa n. Pop și copiii lor Amos și Elvira 2 cor.; George Lazar cul. tip., 20 bani și Vic. Tordășianu, președinte, 10 bani.

— **Candidații de deputat în comitatul Făgărașului.** În cele două cercuri electorale al com. Făgărașului, cu privire la lupta electorală, aflăm că inteligența română este convocată pe Luni, în 25 Aprilie a. c. la 11 a. m. la hotelul «Paris» din Făgăraș spre a se consfătuși asupra mijloacelor și măsurilor ce au să se ia pentru izbândă în lupta electorală în cercurile Făgăraș și Arpaș. E de dorit ca inteligența de pe Țara Oltului să ia parte în număr cât să poate de mare la aceasta consfătuire.

A doua zi de Paști, candidatul Dr. Alexandru Vaida-Voevod și Dr. Nic. Șerban însoțiți de mai mulți deputați și alți fruntași își încep turneurile electorale în amândouă cercurile, ținându-și prin comune dările de seamă și discursurile de program. Turneul va dura cam 4 zile, în fiecare cerc. Despre ziua și oara sosirii candidaților prin comune, alegătorii vor fi avizați de cu vreme. (G. Tr.)

— **Foc.** În Șercaia, Luni în 18 april n. 1910 la 1 oară d. a. a izbucnit un foc mare care a nimicit într'un pătrar de oară 6 suri, un grajd și în împrejurime garduri, cără, nutrețiu, grâu, găini etc., încât paguba să urcă la 8 mii cor. Sunt patru bieți români neasigurați. Până acuma nu să știe din ce sa iscat focul.

— **La cursul de pomărit** pentru preoți, ținut în Budapesta în institutul de grădărit al statului din 11—16 Aprilie c. au luat parte următorii preoți români: Alex. Șimon preot gr. c. în Capalnic (Lăpuș), Stefan Sabo preot gr. c. în Gârcei (Sălaj), George Balota preot gr. c. în Comorște (Bănat), Valeriu Pop preot gr. c. în Apa (Sătmar), Victor Pop catechet în Budapesta, Alex. Guga preot gr. or. în Coșteiu (Bănat), George Bercota preot gr. or. în Corniareva (Bănat). Dintre cei 300 de concurenți au primit 25 preoți, între cari susnumiți, preoți români.

— **Despre cometa Halley.** Ivirea cometei Halley preocupă întreaga lume dar îndeosebi pe astronomii din toate țările. La Observatorul lui Lick lângă San-Francisco, s'au făcut la 4 și 5 Februarie st. n. 1910 fotografii de pe cometă. Observatorul se află pe muntele Hamilton și deci la aer foarte curat și prielnic pentru observații astronomice. Pe lângă asta au și un refractor cu deschidere de 36 de degete pariziene. Fotografiile arată partea centrală, care se află în jurul axei cozei în formă de con îngust și bine deosebit de partea cealaltă a ei.

Trebue să ai conștiința națională în acel grad, în care o au Românii noștri ardeleni în genere, pentru-ca să înțelegi toată bucuria și emoțiunea, care a cuprins pe judele Burza, când a mai aflat un Român pe acel tărâm strein. Din ziua aceea Burza nu-i zicea alffel lui Fekete decât: Negrule și nu comunica cu el, decât românește.

Iar Fekete Jóska?

Un curiosum psihologic, de care se găsește atâția în relațiile nostime de viață din țeara noastră!

În Fekete Jóska erau acum două individualități, doi oameni heterogeni, cari trăiau — deși antipodic — alături, și în pace lângă olaltă. Fekete Jóska trăia și-și petrecea când ca Român, când iar exclusiv ca Maghiar.

În contact cu șeful său și colegul român al acestuia, Fekete era Român: vorbia românește, să bucura alături cu cei doi conaționali ai săi de ori-ce știre bune despre Români, se însuflețea de ori-ce manifestație românească și se năcăjia rău de câte-ori cetia prin foile maghiare notițe, cari huliau și dejosiau pe Români. Nimic falș, nimic calculat în toate aceste. Fekete Jóska era fericit a fi revenit la obârșia sa vechie.

Dar în acelaș timp trăia în el și omul al doilea. El era și mai departe Ungur, cum fusese mai înainte. Își petrecea cu prietini

săi Unguri, chefua, ba cânta ungurește ca mai înainte, tot atât de sincer, tot atât de jovial. Și de câte-ori era în această atmosferă, ea-i era tot așa de plăcută, ca și cealaltă, în care se simiția Român între Români.

În această bifurcație a conștiinței îl surprinse anul memorabil 1877, acel an glorios de arme al fraților de pestă Carpați, care a avut un ecou atât de puternic în inimile Românilor dela noi, încât trebue socotit ca un factor al evoluțiunii noastre naționale.

Maghiarii, acest popor, care a făcut și face politică de sentiment, în timpul confagrațiunii din orient, era cu trup și suflet pe partea Turcilor. Părea că uitase de luptele sale de libertate, de simpatia sa orgolioasă de alte-dați către toți, cari luptau pentru libertate. Ura în contra Rușilor, cari au potolit răsmirița lor din 48, era mai mare decât orgoliul lor de protectori ai libertății popoarelor. Ziarele lor scieau osanale la adresa Turciilor și injurau pe gama largă și bogată a limbei lor violente toate neamurile asuprite de Turci, îndeosebi însă pe Români.

Nu există mârșăvie, lașitate, cruzime, în sfârșit oroare de ori-ce fel, ce nu se atribuia ostirilor române de către preținșii corespondenți speciali ai ziarelor maghiare. Un ziar sciea, că Românii stau ascunși pe

după Calafat și la fiecare detunătură de tun din partea Vidinului fug aruncând armele; că regimente întregi părăsesc țărml Dunării în goană nebună, oferind scene, ce produceau ris homeric în Vidin; abia focul propriei artilerii puse în dosul Românilor îi mai poate ține în loc. Apoi soldatul, oficerii: idioși, murdari, lași, și cruzi etc... Era ceva revoltător a fi Român și a ceti aceste lucruri.

Fekete Jóska era Român, le cetea zi de zi și auzia hohotele injurioase ale prietenilor săi, auzia batjocura, ce se pune pe neamul său și sufletul lui s'a turburat cumplit.

Intr'una din zile se duse earăș la cafenea să cetască ultimele știri de pe câmpul de războiu. Să puse la o masă cu un prietini de chefuri, care cetia și el într'o gazetă ungurească. Cetise de bună seamă iarăș vr'o știre de felul celor amintite despre Români și esclama cu dispreț vorbele: »Ce câni lași sunt Valachii ăștia!» Fekete Jóska ca înțepat de vespe sări oblu în sus și-i arse o palmă „soțului”, vorba Românului, de-i scăpărără măselele.

A fost o erupție momentană și elementară aceasta, o degajare a acelei insuportabile depresiuni psihice, care amenința să-l inee pe bietul Fekete Jóska dela un tim încoace. Cu palma asta a stîrpit el din sufletul său pe acel al doilea om, care s'a

„Miezul” s'a arătat în formă de stea cu raze pe placă. La 12 Februarie fotografia căpătată cu reflectorul lui Crossley, după expunere de două ceasuri, a arătat cu totul altfel coada. Nu mai era conul sus pomenit. Dela Miez sau cap plecau mai multe raze; două cele mai lungi erau paralele și drepte cea îndreptată spre miazăzi era nițel încovăiată. Lungimea adevărată a cozei ar fi de 4640 de klm. Alte fotografii dovedesc că în coadă să petrec schimbări însemnate. Dacă va merge tot așa la 5/18 și 6/19 Mai vom trece prin acel „nimic văzut”, căruia îi zicem coada cometei. Și în 1759 — situația pământului față de cometă era aceeași ca azi. Coada are formă de evantai alcătuit dintr-o materie străvezie. Astronomul englez Denning din Bristol cere să se ia aminte la stelele căzătoare, ce să vor arăta în zilele dela începutul lui Mai, înainte de răsăritul soarelui și anume vor părea că vin din zodia Vărsătorului (așa zisele Aduaride). Trebuie constatat, dacă nu-e vre-o legătură între cometa Halley și acest roi de stele căzătoare. La 7/20 Aprilie Pământul întâlnește roiul Lyridelor, adică al stelelor căzătoare ce par că vin din constelația Lirei. Acestea ar fi rămășițele unei comete vechi, a cărei perioadă e de 464 de ani și e cea din 1861.

— **Noauă fete lucrătoare măcelărite.** Din Varșovia se anunță, că 10 fete lucrătoare la fabrica de zahăr din Nimiron, întorcându-se Sâmbătă seara acasă, au fost întâmpinate în drum de o ceată de bandiți mascați. 9 dintre ele au fost măcelărite. A zecea a reușit să scape și să se refugieze în casa surorii sale măritate. Nu trecu mult și-l vede intrând pe cumnatul său, care mărturisește nevastei sale, că în tovărășie cu alții au atacat un grup de lucrătoare, iar una dintre ele, care avea la dânsa salariul săptămânal a izbutit să fugă. Fata cum auzi aceasta a sărit pe fereastră în stradă și a înștiințat poliția. Cumnatul lucrătoarei a fost arestat. El a denunțat pe complicii săi.

format în el prin creștere, prin atracția masei mediului, în care s'a făcut el om. Din ziua aceasta Fekete Jóska era numai Român. Dedublarea personalității sale a încetat. Român în sentimente, în aspirațiuni, în conștiința națională, eată noua individualitate a lui Fekete Joska.

Maghiarul din el a devenit acum numai o formă, un caracteristic, un mod de manifestare al aceluiași Român din internul lui.

Căci a se nimici cu totul nu era cu putință. Cum putea un om să se desbrace de tot ceea-ce primise din copilărie și până la vârsta de bărbat? Feliul deosebit de a gândi și de a simți, modul eruptiv în tălmăcirea sentimentelor, orizontul mărginit al vederilor, tonul îngâmfat și brusc al manierelor sociale, saltul în extreme al dispozițiilor sufletești, toate aceste produse naturale ale milieu-lui maghiar, în care a crescut, i-au rămas zestre noului Român, dându-i o posă atât de heterogenă în comparație cu ceilalți Români.

Din ziua aceea Fekete Jóska nu a mai avut stare la Kecskemét. O ură neagră îl cuprinsă față cu ungrimea ce-l impresura și în același timp un dor nesfârșit după lumea românească, pe care nu o cunoștea.

Era prin Iulie 1877.

— **Juvarile lui Arnanden.** Poliția din Budapesta punând mâna pe fata care încercase să amaneze juvaerele suspecte la banca din Făgăraș, crezuse să fi pus mâna pe jefuitorii giuvargiului din Paris. Când a fost excontată fata la Budapesta, s'a dovedit că juvaerele sânt false și numai aurul e veritabil, așa că nu 50000, dar abea 400 de coroane dacă fac. Acum poliția a dat de altă încurcătură și caută urmele celorlalți complici ai fetei, căci să crede că nu e cea dintâi escrocherie a lor și desigur în alte părți vor fi avut mai mult noroc ca în Făgăraș. Un frate al feteia fost arestat.

— **Țigan Canibal.** Zilele trecute a fost arestat un țigan din comuna Bădănt-miclăuș pentru că peste noapte desfăcuse mormântul proaspăt al unui copil de mașinist și ciungarind trupul, a dus cu sine mai multe bucăți. Ziua următoare mergând tălă la cimitir a găsit resturile corpului împrăștiate în jurul gropii, printre bulgării de pământ și piatră. A înștiințat autoritățile cari au trimis imediat o patrulă de jandarmi. În cursul inspecției au descoperit în coliba din marginea satului pe țigan devorând bucățile furate din cimitir. A fost arestat pe loc.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, în 31 Martie 1910, data ședinței literare a 3-a a Reuniunii meseriașilor sibieni, a fost nou privilegiu pentru a ne convinge cât de mult să lucrează și mai ales cât de mult să ține la acest așezământ cultural al nostru. Președintele nostru, dl Tordășianu, în cuvântul de deschidere, făcând mențiune despre interesul ce-l poartă Reuniunii membrii onorari ai ei, citește scrisoarea neobositului profesor Gavriil Precup, tot odată președinte al „Societății meseriași-

lor din Blaj”, prin care mulțumind pentru distincția de a fi proclamat drept membru onorar al reuniunii meseriașilor sibieni, zice: „E drept, că o părticică din munca mea modestă în ogorul vieții publice românești o depun în serviciul clasei noastre de mijloc. Dar acea muncă o consider mai mult ca o îndatorire, pe care trebuie s'o aibă oricare intelectual român din zilele noastre. Îndatorirea aceasta de a munci pentru clasa noastră de mijloc mi-am însușit-o, o spun fără încungiur chiar dela D-Voastră Dle Președinte. Din momentul, când am cunoscut „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” cu organizația ei, am primit un îndemn în suflet, să merg și eu pe căile indicate de D-voastre. Și dacă am realizat ceva bun în viața meseriașilor din Blaj, aceea o avem de a mulțumii în mare parte Reuniunii D-Voastre, ea ne-a fost călăuză, ea ne este izvorul dător de viață, de unde primim atâtea îndrumări spre bine”. În restul scrisorii dl Precup face mărturisirea, că distincția ce i s'a făcut, îl va lega sufletește și mai mult de frații sibieni, și că diploma cu care a fost onorat, îi dă o nouă împintinare să țină la calea ce a luat și prin muncă desinteresată, să se facă vrednic de recunoștință. De încheiere dl Precup „din” prișosul mijloacelor modeste ale unui profesor român, trimite cor. 10 pentru fondul expoziției jubilară”.

Scrisoarea ținută în termeni atât de calzi, a făcut cea mai bună impresie și a fost ascultată cu pietate și acoperită de aplauze nesfârșite.

După cetirea prin dl N. Roșca, notarul II al Reuniunii (dl Duca fiind suferind), sumarele ședințelor administrative, s'a intrat în însași serata.

Un excelent cvartet dublu de sub conducerea dibaciului cleric Vasilie Petrașcu, întonează cu multă vervă frumoasă compoziția „Doinitorii români”, după cari a urmat poezia „La icoană” de Vlahuță, predată cu simț de practicantul tipograf Ilie

Scăpaseră din vama Timișului și acum să apropiuau cu pași repezi de pământul Țării Românești.

Tinărul îmbrăcat nemțește îl potopia cu întrebările sale pe cărașul român din Brașovul-vechiu. Și când înțelese dela acesta că într-o jumătate de oră vor călca pe teritoriu românesc, o iritație nervoasă îl cuprinse pe străinul care vorbea tare și șod românește. Pașii lui să accelerează din minută în minută. Carul cu geamantanul lui rămase tot mai departe înapoi, iar el se trezi că aleargă la deal.

Îi spusese cărașul, că tocmai la graniță stă sentinele de dorobanț și el nu mai putea să aștepte momentul, în care va vedea primul soldat român, prima bucată de pământ românesc.

După câteva serpentine prin mijloc de brădet, serpentine, cari păreau a nu mai avea sfârșit, drumul să deschidea iarăși și eșia tocmai pe creștetul dealului. Fekete Jóska (D-Voastră ghicești, că era el) se opri de-odată pe loc.

Sus la stânga drumului sta dorobanțul cu pușca la picior și cu căciula de curcan pe o ureche.

Ah! voi fraților din țara românească, voi nu știți ce va să zică pentru un Ungurean (cum ne ziceți), când vede primul soldat român, când calcă întâiu pe pământul țării voastre!

Măgeanu: învățăcelul croitor Emil Ramba a recitat binișor o anecdotă de Speranță; învățăcelul pantofar Vasile Rusu, ne-a cântat câteva arii și vesele și duioase cu fluerul; dșoara Mărioara Paniliu ni-a recitat tot mai bine două poezioare; sodalul croitor Dionisiu Axente a dat dovezi de multă pricepere în poezia »Noi vrem pământ« de Coșbuc. Mult a plăcut ideea originală a învăț. tip. Horia Dopp de a cânta o cântare de toată jalea cu acompaniamentul învățăcelului pantofar V. Rusu cu fluerul. Multă înduioșare au produs mititeii Mihail și Mărioara Pomian, orfanii măestrului pantofar Mihail Pomian, cu câte o poezioară drăguță, recitată cu inimă și cu multă năvitate. Dna Eugenia Tordășianu, prof., de data aceasta, recomandând obștei spre spriginire „Biblioteca tineretului“, edidată de »Asociațiune« sub îngrijirea distinsului prof. Dr. I. Borcia, ne-a cetit frumoasa bucată „Puiul“, datorită scrietorului Brătescu-Voinăști. Neîntrecut a fost clericul G. Comșa în recitarea cu mult simț a poeziei »Uci-gașul fără voie« de Alexandri. De încheiere cvartetul duplu ni-a încântat cu 2 arii de toată frumseța.

După sortarea alor 15 cărți folosite, dl Tordășianu, mulțumind tuturor pentru toate, invită la ședința a IV-a, ce să va ținea din cauză, că în ultima Joi din Aprilie este Joia mare, nu în 28, ci în 21 Aprilie n. c.

„Invingătorul“.

ECONOMIE.

Ce să lucreze economul în April?

Plivește semănăturile de buruieni înainte de a fi cu paiu. Seamănă cucuruz (păpușoiu) și pune cartofi. Udă bine pomii sădiți de curând. Plivește și sapă școala de pomi. Grăbește cu

Fekete stătu câteva momente nemișcat. Ochii lui eșii din orbite rămăseră țântă la dorobanț, părea că i-se curmă răsufllarea. De odată două lacrimi de extasiată fericire țșniră din ochii săi și în proximal moment Fekete își lua pălăria de pe cap, se pleca jos și sărută pământul liber al neamului românesc, cu atăta ardoare și cu atăta intimitate, ca un copil ce-și revede mama după ani îndelungați de rătăcire. Oh! sacru foc al iubirii de neam, cine nu te are nu va înțelege niciodată pe feciorul popii din Bihor.....

A treia zi Fekete era în București; se anunțase ca voluntar pentru armata română în campanie. Și după o săptămână de instrucție militară era pornit cu o companie întreagă de voluntari ardeleni la Turnu-Măgurele.

De aci scrise pe la începutul lui August 1877 o scrisoare, intru cât știu, ultima către judele Burza în Kecskemét.

În extasul iubirii de neam și a deșteptării conștiinții naționale, Fekete învățase în câteva săptămâni a vorbi și a scrie românește incomparabil mai bine ca mai înainte.

Familia judei Burza păstrează cu un simț de evlavioasă pietate în archiva familiară aceasta scrisoare a lui Fekete Joska. Eată-o:

altoirea pădureților, ca să nu te întârzi. Griji să nu se unfle vitele de nutrețul cel verde, dă-le fân înainte de a le scoate la pășune. Răsadnițele cu acoperemânt să descoper toată ziua, ba și peste noapte, dacă nu e temere de îngheț. Se începe lucrul în vie. În lipsă de ploaie, udă grădina de legumi, mai bine dimineața. După Sân-George vitele să scot la imaș. Intoarce grănele, și ca să le mântui de gârgălițe, pune lână nespălată în apropierea coșurilor cu grâu. Grăul încis amestecă-l cu pulvere de cărbuni și după 14 zile cerne-l, că își perde mirosul.

Cumpărarea de tauri și armăsari comunali. Ministrul de agricultură a hotărât, că deși ne aflăm în ex-lex, pe răspunderea proprie, va da ajutoare pentru procurarea de tauri și armăsari comunali, potrivit bugetului din anul trecut. Ministrul a avut în vedere intereselor economilor; n'a voit, ca cultura vitelor, care în timpul din urmă a luat avânt, să sufere din lipsa de tauri și armăsari de prăsilă.

Floarea soarelui ca hrană pentru găini. În Anglia se susține, că hrana cea mai bună pentru găini este sămânța de floarea soarelui. Această sămânță face pe găini, nu numai se oue des, ci să dea păsărilor pene strălucitoare, ceea-ce este de mare preț, pentru cei cari voesc să le ducă la expeziții.

Floarea soarelui se recomandă și pentru stupari, căci albinele găesc în ea ceară și miere cât ține florile.

Domnu jude Burza!

Știe Domnu jude drag al meu, de unde scriu eu aceasta epistolă? — Oh Doamne, că mi-ai ascultat rugăciunile mele și nu m'ai lăsat să pier strein și arulău națiunii mele! Scriu din Turnu-Măgurele, din România, din Tabăra Românilor, unde sunt ca dorobanț voluntar cu încă vr'o 90 frați din Ardeal din toate varmeghiile....

Oh Domnu jude, Domnu jude, cum ași vrea io să fii și D-Ta aci, să vezi oastea românească, cum mai frumoasă n'a lăsat Dumnezeu pe pământ, cu voie bună și veselie gata să plece la răsboiu. Acuma văd eu cu ochii, ce minciună au putut serie foile ungurești de Români noștri. Mai viteaz ca noi n'o fi nime pe lume...

Oh ce fericit este acum sufletul meu. Am ajuns să pot lupta și eu pentru binele națiunii românești... Eu voi da cu dragoste sângele meu tot pentru națiune și cred că Dumnezeu apoi mă va ierta pentru păcatele mele, când m'am lăpădat ca un gazember de frații mei dulci...

Mâne trecem Dunărea și mergem direct spre Plevna. Oh Doame de m'aș veda odată acolo la Turcu acasă!...

Domnu jude, drag binefăcător mie! Eu știu că din răsboiu nu mă mai reintorc mai mult... acolo voi muri pentru libertatea Românilor. Vă mulțămesc din suflet curat, că m'ați adus la călea cea dreaptă și

Folosul păsărilor urcătoare. Fiecare ființă pe pământ a lăsat-o Dumnezeu pentru ceva. Vrăbile ne curăță omidele, rândunelele muștele, iar ciocănitorele (gheunoile) ne curăță pomii mai bătrâni de insectele și omidele, cari se încuibă sub scoarța lor. Cine n'a auzit mergând în grădina de pomi, că bate cineva în pom, ca și când ar da cu ciocanul? Aceea este gheunoaia (ciocănitorea). Uni din gospodari credeau până acuma, că ciocănitorea se nutrește cu lemn, de aceea bate așa de tare cu ciocul în pomi. Dar în urmă s'a dovedit, că ea are un gust cu mult mai fin. Ea bate cu ciocul în pom ca să sparie insectele (gândaci), cari se află pe sub scoarță. Acelea îndată-ce aud sunetul, năvălesc de-o parte a pomului către vârș. Ciocănitorea atunci pune urechea și ascultă la care parte a fugit insectele, le află în ascunsurile lor, sparge scoarța și le adună cu ciocul și limba ei, și le mănâncă scutind astfel pomul de acești dușmani primejdioși, cari îl amenință cu stricăciune.

Nu alungați deci ciocănitorele din grădinile voastre!!

R.

Sfaturi practice.

Natura libelului de depozit liberat cu litere. Libelul de depozit, care nu este liberat pe nume, ci pe niște litere, se primește necondiționat ca hârtie la purtător.

„Rev. Ec.“

Curia reg. sub. nr. 505 1910 dela 22 Novemvrie 1909)

bună... Dumnezeu să vă plătească cu tot binele... Ear de mine vă mai aduceți aminte și după moartea mea mai rugați cândva în o biserică românească pentru sufletul lui

Iosif Negru

cândva fost: Fekete Jóska, umilit slugă plecată a D-nu jude.

* * *

Bietul Negru!

Presimțirea i-s'a împlinit.

A căzut și el cu miile de tovarăși în șanțurile turcești dela Grivița și acum îi zac osămintele cu osămintele alor mii de frați iubiți împreună într'una din groapele imense sădite în mare număr de oștirea românească pe pământul ingrat al Bulgariei.

Neamul său l'a uitat ca și pe ceialalți frați martiri ai lui.

Cei cari aveți schintea sacră a iubirii de neam în inimile voastre: rugați-vă pentru el!

Arândarea vânatului din comune. Tribunalul administrativ (közigazgatási bíróság) pornind din un cas concret, a decis, că cu prilejul arândării prin licitație publică a vânatului din hotarul comunelor, astfel de oferte închise, cari nu cuprind o sumă hotărâtă, ci o sumă, ce trece peste suma cea mai mare, ce să poate ajunge, nu trebuiesc luate în considerare.

Dreptul de despăgubire al adresatului, față de poștă. Într'un cas concret Curia reg. a enunțat, că în sensul regulamentelor poștei, adresatul este îndreptățit a pretinde despăgubire dela poștă numai, dacă scrisoarea cu bani deși a fost vătămată sau ciuntată a primit-o, dar și a rezervat pe însuși documentul de inmanare dreptul de a pretinde despăgubire. În toate celelalte cazuri, de es. de perdere, imanuare greșită, precum și atunci când adresatul a refuzat a primi pachetul sau scrisoarea cu bani, ciuntată sau vătămată, despăgubire poate pretinde dela poștă numai trimitătorul sau cessionarul acestuia. Dacă scrisoarea cu bani destinată adresatului, a primit-o deja altcineva, atunci cererea adresatului basată pe §. 407 a legii com., ca poșta să imanueze lui scrisoarea, ca imposibilă, nu se poate împlini, iar despăgubirea nu poate pretinde.

„Rev. Ec.”

CĂRȚI, FOI și REVISTE.

În „Biblioteca populară a Asociației”, nr. 36 a apărut *Floarea soarelui* legendă de Ștefan Cacoveanu. Această legendă în versuri e una dintre cele mai frumoase creațiuni în limba populară a literaturii noastre. Pe lângă forma populară ea intrunește și înalte calități artistice. Din primile versuri, pe cari le reproducem, poate să-și facă oricine o idee despre valoarea literară a acestei legende.

În poveștile străbune
Dela șazători se spune
C'ar fi fost odată 'n lume
Pe pământ un împărat,
Prea puternic și bogat,
Văduvit de 'mpărăteasă,
Cu trei fete mari în casă.

Cea de mijloc și cea mare
Erau mândre și nu tare,
Dar cea mică dintre fete
N'avea semăn nici păreche
Pe pământ în lumea veche.

Broșura cuprinde 39 de pagini și se vinde numai cu 20 be bani. O recomandăm cu căldură în atenția cetitorilor noștri.

Sub titlul «**Năzdrăvăniile Viteazului Toporăște**» a apărut zilele acestea în editura Tipografiei Murășeanu o broșură interesantă scrisă de Moș-Noia-Oardin, (sub care pseudonim să ascunde cunoscutul nostru povesteaș Rodina) broșura conține poveștile hazlie și în acelaș timp moralizatoare, «Toma Toporăște și Vânzoala ungurească», apoi «Vulpoiada» sau învingerea mișeliei. — Recomandăm această broșură de actualitate spre citire sătenilor noștri. Broșura costă numai 20 cruceri. Se poate procura dela autor și dela librăria A. Murășianu Brașov.

A apărut în Blaj «**Revista politică și literară**» Nr. 11-12 cu următorul sumar :

Dr. Valer Moldovan: Criza ungară. — I. Agârbiceanu: În drum spre băi (nuvelă). — Hohria P. Petrescu: În fruntea unui volum de versuri triste (poezie). — Hyperion: Sbucium (poezie). — Ena! Cântec (poezie). — M. Strajanu: «Puterea sufletească» studiu psihologic de C. Rădulescu-Motru. — Vasile C. Osvadă: Lupta de azi. — G. Văleann: Mireasa nuvelă. — Dr. V. Meruțiu: Masivele de sare din Ardeal. — Iunior: Economie națională (Disolvarea mîrului rusec: Magazinele mari și micii comercianți. — Horia P. Petrescu: Pro Patria (poezie). — Hyperion: Nocturnă (poezie). T.: Cum era să învățăm carte (nuvelă). — Gavr. Todica: Soli din univers. — Dr. V. Nițescu: Glosse. — Al. Ciura: Cronica literară (A. Stravri: Luminișuri). — Specialist A. C.: Note politice. — * Informațiuni. — Bibliografie. — Reviste.

Revista enciclopedică populară „**Albina**» apare în fiecare Duminică. Redacția și administrația Strada Mantuleasa Nr. 9. București.

Nr. 4 din «**Vatra Școlară**», revista pedagogică, redactată de Dnul Dr. P. Șpan din Sibiu, are un conținut foarte variat și interesant, nu putem decât să recomandăm învățătorilor noștri aceasta revistă.

«**Foaia Școlastică**» organ al reuniunii învățătorilor greco-catolici din arhidieceză apare în 1 și 15-a fiecărei lună, redactată de Dnul Ioan F. Negruțiu, dir. preparandial în Blaj.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP. ■
CONSTANTIN POPP.

Licitațiune minuendă.

Din partea comunei bisericești gr. cat. din Iași (com. Făgăraș) să dă în întreprindere reînnoirea școlii confesională gr. cat. pe calea licitațiunii publice, în ziua de **3 Mai st. n.** a c. la 3 oare p. m. cu prețul strigărei de 5321 cor. 95 fil.

Ceice voiesca reflecta au să depună vadiu de 10% din prețul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Ven. Conzistor Archidiecezan din Blaj să pot vedea la oficiul parochial din comună.

Iași, în 20 Aprilie n. 1910.

În numele curatoratului

Mihai Ivan
curator.

Licitațiune minuendă.

Curatorul bisericesc gr. cat. din Săsciori, comit. Făgăraș, va ținea licitațiune minuendă pentru edificarea unui nou edificiu școlar în 24 Aprilie 1910 la zece oare a. m. în școala gr. cat. din loc.

Prețul satorit e: 9000 cor., scris: nouă mii cor. Reflectanții au să depună o cauțiune de 700 cor. scris șapte sute coroane.

A V I S!

Subscrisul aduc la cunoștința On. Public român, că am luat asupra-mi în regia proprie renumitul

Restaurant Promenad

din Brașov, (colțul promenadei de jos) și'l voiu ∴ conduce sub supraveghierea mea proprie. ∴

◀ BUCĂTĂRIE ESCELENTĂ. ▶

Vinuri curate. Bere de Steinbruch.

☞ Serviciu cu atențiune și prompt. ☜

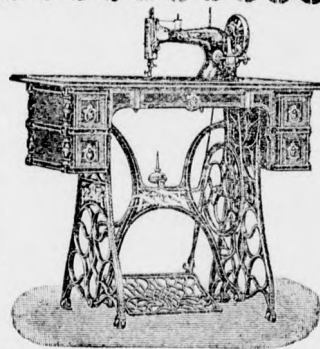
Să recomandă tuturor patrioților români cari merg sau să reîntorc din România prin Brașov a cerceta restaurantul amintit.

cu stimă
Stefan Suciu
restaurater.

Carol Bács

Făgăraș, ulița Zeik nr. 3.

Recomandă cel mai avantajos izvor de cumpărare, care să poate face numai la PRIMUL DEPOU FĂGĂRAȘAN de

Mașini de cusut și Biciclete,

cu bani gata și în rate, cu garanță de 5 ani, (la mașini de cusut); asemenea să află toate părțile constructive, în mare alegere, la

primul DEPOU din Făgăraș de MAȘINI de CUSUT și BICICLE.

Carol Bács

ulița Zeik nr. 3,
(lângă gimnaziul nou de stat.)

==== Tuturor acelora, cari merg sau să reîntorc din România li-să recomandă ====
Zarafia compatriotului nostru oltean, a d-lui Dumitru Popp din Brașov.

Planul, preliminarul, condițiunile și formularul de contract, aprobate de Preaveneratul consistor Metropolitan să pot vedea zilnic la oficiul parochial gr. cat. între oarele 10—12 a. m. și 2—4 p. m.

Ca material să ofere cărămida, lemnele și peatra ce să va putea folosi din școala cea veche.

Să observă că: a) reflectanții trebuie să aibă calificațiunea recerută;

b) curatoratul își rezervă dreptul a încredința întreprinderea aceuia care'i mai convine.

Să sciori, în 15 Martie 1910.

Maxim Motoc
preot gr. cat. (4)

Iosif Tietiu
curator-primar.

De închiriat.

Subscrisul are onoare a aduce la cunoștință că în comuna Tohanul vechiu lângă drumul statului care ține în legătură cu gara 10 comune din Bran cu 12 mii suflete, Tohanul nou și Poiana mărului, iară cu 5—600 suflete locuitori, în casele mele proprii se exercitează comerțul de cafeneauă cu vânzare de vin și rachiu de tot soiul (afară de rachiu ordinar) și pe lângă aceasta cu dreptul de a vinde în sticle închise vin, bere, spirt, și tot soiul de rachiu: pe lângă care întreprindere e local de măcelărie, apoi ocazie de a transporta pasageri dela gară la Bran și îndărăpt.

În aceasta afacere să caută o persoană, căruia să-i pot încredința întreprinderea și săi dau închirie casele grădina, și eventual și moșie în câmp.

Ioan Berariu
v. not. în Bran.

In zilele acestea a sosit și să afiă de vânzare la tipografia noastră prețioasa cărtică:

„In amintirea Canonului Augustin Bunea.“

Articole și alte semne de durere ale neamului. Conține 200 pag. 8° mic. Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

INSTALAȚIUNE CU ABUR.

Prima văpsitorie de stofe și torturi cu abur.

Văd. WILHELM ENGEL

Făgăraș, ulița Apor, Nr. 18, (aproape de Magistrat).

Aduc la cunoștință On. public din loc și dela sate, că după cerințele timpului modern de azi mi-am aranjat din nou un **Atelier de văpsit, de curățit, de spălat și călcat** (glanțuit) cu tot felul de mașini și cu o

Instalațiune chimică mânată cu abur.

Sunt în plăcută poziție de a primi pentru văpsit în toate colorile cerute, pentru curățit, călcat etc. tot felul de haine, ștofe, mătăsarii, ștofe de pânură, pânzării, țesături, cătrinte, torturi, arniciuri și tot felul ce cade în sfera branșei acesteia.

Diferite tipare pe pânză cu olei.

Serviciu prompt. **Cu prețuri ieftine.**

Rog On. public de a-mi da tot sprijinul și în viitor cu toată încrederea, ca și până acum, și mă voi sili, ca cu aranjarea din nou a instalațiunei cu abur, să fie pe deplin mulțumit.

Cu toată stima

JULIA ENGEL.

Făgăraș ulița Apor, nr. 18, (lângă Magistrat).

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

O PREȚIOASĂ CARTE GRATIS de tot și FRANCATĂ

închisă în plic primesc toți aceia, cari să adresează la noi. Jertfa aceasta pentru aceea o aducem ca să atragem atenția oamenilor cari sufer, că aplicarea curentului electric are o influință binefăcătoare. Mulți bolnavi încă nu știu cumcă aplicarea curentului electro-galvanic este cel mai potrivit mod de vindecare contra slăbiciunilor generale nervoase, boalele reumatice secrete de stomac, nevralgiile, dureri de cap și de spate, amețeli, vâjăeli în urechi, precum și totfelul de simptome de neurastenie și isteric, podagră, sgârçiuiri, și alte multe boale feminine, să tractează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității.

Cărticica care nu e catalog de prețuri, ci e o înștiințare de știință, care să poate ușer înțelege și e scrisă în limbă populară, așa dară pentru ori și cine e potrivită, și tuturor să trimită

gratis și franțată

Scrisoare pentru cartea gratuită.

Az „Electro-Vitalizer“
orv. rendelő-intézet

Budapest Semmelweis u. 4. felemelet. 51

Vă rog să-mi trimiteți gratis și portul franco în covertă închisă opul:

„Modul de vindecare modern electric“
(Modern Villamos Gyógymód)

Pentru mueri carte separată.

Nume: _____

Adresa: _____

în covertă, fără nici un obligământ de plată, celor interesați, cari o cer în persoană, sau prin scrisoare, provocându să la acest anuț, prin

„ELECTRO-VITALIZER“

orv. rendelő-intézet
Budapest

Semmelweis u. 4. felem. 51.
Rendelő órák: hétköznapokon 10—1-ig és 3—6-ig,
vasár- és ünnepnapokon 11—1-ig.

TIPOGRAFIA și LIBRARIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orășănesc.)

Esecută totfelul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, învătări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, **cu prețurile cele mai moderate.**

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Spriziniți instituțiunile românești!

Cu stimă

CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.